

נסוי זנים , מועדי זריעה ועומד - בחימצה חות גד"ש גליל עליון 2001

גלי שי , עלי ליאור - שה"מ
רוני פוייר, רוני הרמן, עמיח רוזנברג - חוות גד"ש גליל עליון
נתן רגולסקי- וועדת גד"ש

מבוא:

עתי הזריעה בחימצה עשוי להיות בעל משמעות רבה לקבלת יבול מיטבי תוך התחמקות מקשיי אקלים .
יחד עם זאת קיימים סיכונים אפשריים בזריעות מוקדמות.
גם לזנים השונים הקיימים כיום עשויה להיות תגובה שונה למועדי זריעה שונים.
בשנת 2000 ערכנו בחוות גדש בגליל העליון נסוי שכלל שלושה זנים בשני מועדי זריעה (תחילת דצמבר ואמצע
ינואר) . תוצאות הנסוי פורסמו בחוברת סיכום עונת 2000.
בנסוי זה נראה יתרון לזריעה המוקדמת.
בעונת 2001 בוצע הנסוי במתכונת דומה - כדי לבסס את התוצאות ולהגיע בעקבותיהן להמלצות.
בנוסף לכך כללנו במבנה הנסוי מבחן עמדים כדי לבחון את השפעות הגומלין בין זן, עומד ומועד זריעה.

שיטות וחקרים:

הנסוי נערך בחוות גד"ש גליל עליון - בקרקע כבדה.
הנסוי כלל את הזנים ירדן וגל {פליפ 181-92} , בשני מועדי זריעה, ובשלושה עמדים.
סה"כ - 12 טפולים: 2 זנים ושני מועדי זריעה, 3 עמדים: 5,10,15 צמחים למטר שורה.
5 חזרות - באקראיות גמורה.
הזריעה - בששיות באורך כ- 25 מטר כל חזרה.
שתי ששיות שוליים - תצפית בעל - ששיה מכל זן במועד המוקדם.
שיטת השקיה - בטפטוף.
הנסוי לווה במעקב מתח מיים בקרקע ע"י טנסיומטרים וניטורים נוספים .

הכנת השטח: חריש, החלקה, סימון, קלטור.
זריעה ברטוב במזרעת מונוסם - 18 זרעים למטר שורה
זריעה מועד 1: 10.12.00
זריעה מועד 2: 10.1.01
טרומ הצצה- טרבוטרכס 270 גר/ד'. הפעלה ע"י גשם.
הצצה מועד 1: 21.12.00 (11 ימים מזריעה)
הצצה מועד 2: 29.1.01 (19 ימים מזריעה) !
מספר ימים לאחר הצצה דולל כל זוג בששיה לעומד שונה- 5,10,15 צמחים למטר.
ב- 20.2.01 הייתה רוח סערה בעצמה יוצאת דופן . הפגיעה הקשה ביותר הייתה בשורות עם עומד 5 צמחים למטר
ופגיעה פחותה ב- 15 צמחים למטר, בגלל הגנת הצמחיה מסחף גרגרי אדמה שגרמו לפגיעה. כתוצאה מכך היה עיכוב
מתמשך בצמוח, בעיקר בעומד הנמוך ובזריעה המאוחרת.

מועדי פריחה:

ירדן 1: 18.3.01
גל 1: 25.3.01
ירדן 2: 1.4.01 (בעומד 15. עומד 5 ו- 10 מפגרים)
גל 2: 8.4.01 (בעומד 15. עומד 5 ו- 10 מפגרים)
תחילת השקיה- בכל החלקה - 1.4.01. ההשקיה הוקדמה למועד 2 כדי לעודד את הצמוח הפגוע.
סה"כ גשם בעונה - 400 מ"מ. סיום גשם אפקטיבי - בפברואר.
הדברה: פרודקס 250, תיונקס 350. - נגד מינהרן והליוטיס. לא הופיעו מחלות עלים.

כמות מיים בהשקיה:

מועד 1: 235 מ"ק/ד'
מועד 2: 190 מ"ק/ד'

קציר- בקומביין נסיונות: 12.7.01. מכל חזרה נקצר היבול, נשקל ונלקחו דוגמאות למיון. המיון בוצע במתקני חברת "זרעים גדרה" - ותודתנו להם על הסיוע.

תוצאות:

פריחה וחנטה: פער של 30 ימים בזריעה הצטמצם ל- 12 ימים בפריחה- ובהתאם גם בחנטה. ההבדל בין הזנים- נשמר פער של שבוע בבכירות לטובת הזן ירדן. לקראת סיום ההבשלה היה ריכוז חנטה והבשלה בזן גל בשני המועדים- ולמעשה שני הזנים, בכל אחד מהמועדים- היו מוכנים לקציר באותו זמן. מחלות ומזיקים: לא נראה הבדל בין הזנים והמועדים.

יבול: (ראה טבלות וגרפים).

זנים: הזן ירדן הגיע ליבול של 470 ק"ג/ד' בחלק מהטפולים-רמת יבול גבוהה במיוחד בעונה זו בה מרבית החלקות המסחריות הניבו יבולים נמוכים. בשני מועדי הזריעה עלה ירדן ביבולו במובהק על "גל", ונראה שאין מקום להמשיך ולזרוע זן זה.

בתצפית שני הזנים בבעל במועד 1 ועומד 10 צמחים למטר שורה (2 חזרות מכל זן) נתן ירדן 190 ק"ג/ד' וגל 163 ק"ג/ד'.

מועד: בירדן היה יתרון מובהק למועד 1 (457 ק"ג/ד') לעומת מועד 2 (382 ק"ג/ד'). בגל לא היה הבדל בין מועדי הזריעה.

עומד: למרות הפגיעה הקשה מהסופה בטפולי העומד הנמוך- בזן ירדן לא היה הבדל ביבול בין העמדים השונים, בשני מועדי הזריעה. בגל היתה פחיתת יבול מובהקת רק בטפול העומד הנמוך במועד 2 - טפול שנפגע קשה ביותר.

התפלגות מיון לגודל: סה"כ אחוז סוג א' היה גבוה במובהק בירדן לעומת גל - כצפוי. ההפרש בולט במיוחד בגודל <24. לא נמצא הבדל ב% א' בטפולי העומד השונים.

במיון היחיד שנעשה בתצפית בעל היתה התפלגות זזה להתפלגות בטפולי ההשקיה בירדן.

לסיכום- יש לחזור על הנסוי לפחות שנה נוספת לאימות התוצאות והמסקנות. ניתן להוציא את הזן גל מהנסוי ולהשאיר עם זן ירדן.

נראה שניתן להמליץ על הפחתת עומד ל- 10 צמחים, לפחות בחלק מהשטחים.